

Symposium 'Van eigen kracht naar samenkracht' deel II / 10 oktober 2014 in Goes ZEEUWSE ZORG KLAAR VOOR ALLE VERANDERINGEN IN 2015?

Op 1 januari 2015 wordt van alle gemeenten, zorginstellingen en maatschappelijke organisaties verwacht dat ze klaar zijn voor de overdracht van de jeugdzorg, de uitgebreide Wmo, onderdelen van passend onderwijs en de Participatiewet.

Opnieuw laten Tweede Kamerlid Linda Voortman en sprekers uit de Zeeuwse praktijk van zich horen. Wethouders, directeuren, ervaringsdeskundigen en vertegenwoordigers van cliënten/gebruikers, afkomstig uit diverse politieke partijen en maatschappelijke geledingen, van Schouwen-Duiveland tot Zeeuws-Vlaanderen, werken mee aan dit symposium.

Wat is er al gedaan? Hoe zien de hulpverleningstrajecten er straks uit? Wat gebeurt er provinciaal en wat regionaal of lokaal? In hoeverre worden zaken op elkaar afgestemd? Bij wie moet u zijn en wat moet er nog gedaan worden?

OPENING door dagvoorzitter Adrie van 't Westeinde [vm. weth./raadslid Middelburg]

WMO

Sprekers: Saskia Szarafinski [wethouder in Middelburg] en Puck Kögeler [Wmo-raad Middelburg]

Interviewer: Leny van den Heuvel [raadslid in Middelburg]

Conclusies:

- Contracteren organisaties is in afrondende fase. Er komt één loket/toegang voor Walcheren, t.w. Porthos. Alles is gericht op 'minder regels. *Toegangslotetten voor overige gemeenten?*
- Ouderenzorg en langdurig zieken: langer thuis wonen betekent meer gebruik van dagbesteding, begeleiding en huishoudelijke zorg. Alles moet goed op elkaar aansluiten, zodat niemand tussen wal en schip valt.
- Verschillen tussen gemeenten: het is nog maar sinds kort bekend hoeveel geld de gemeenten krijgen > Walcheren: 10-15% korting, ingegeven door hoe Rijk bezuinigt op gemeenten. Tip: geef nog niet uit wat je krijgt. Vervelend is dat het steeds gaat over geld i.p.v. over mensen. De echte verandering moet nog komen; 2015 wordt een belangrijk jaar.
- Op Walcheren wordt goed samengewerkt met de Wmo-raad: werkwijze is dat in beginstadium advies is gevraagd. Regelmatig overleg met Wmo-raad blijft gedurende het vervolg.
- Keukentafelgesprekken: mensen zijn onzeker wat er gaat gebeuren. Dat een tussenschijf weg is, is goed. Er zijn nog fouten bij de intake, wat een vak apart is. Suggesties: neem mensen met ervaring/deskundigheid, die elders wegvallen, eerder dan mensen van Orionis (uit de bijstand?) inzetten. En maak een verslag, ondertekend door beide partijen.
- Een klacht is dat ouderen de eigen bijdrage (bijna) niet kunnen ophoesten. Het systeem zou moeten uitgaan van besteedbaar inkomen – rekening houdend met bijkomende kosten – en laten vaststellen door CAK. Pleidooi hier oplossing voor vinden. *Niet bekend andere gemeenten.*

- Het is maar de vraag of je zo wel iedereen bereikt die zorg nodig heeft: mensen schamen zich of kunnen niet overweg met pc/internet etc.

Reactie Linda Voortman:

- Het verdeelmodel (verschillen tussen gemeenten) is ontstaan doordat gemeenten van oudsher meer/minder kregen.
- Duidelijkheid over de regeling is er pas sinds september > laat! Daarbij pas sinds vorige week bekend dat er 10.000 mensen alsnog naar Wlz (= wet langdurige zorg) gaan; de staatssecretaris haalt budget toch weer weg bij gemeenten. Gaat niet gebeuren, zegt GroenLinks (en met haar praktisch alle partijen). Wordt vervolgd.
- Is de onafhankelijke cliëntondersteuning hier goed geregeld? Daar zijn ernstige zorgen over; pas als een cliënt thuiskomt uit het ziekenhuis, blijkt wat de werkelijke ondersteuning van de omgeving is. Wmo-raad heeft daarom bv. bij Vereniging voor Hersenletsel gepleit om in brief over keukentafelgesprek op te nemen dat iedereen recht heeft op ondersteuning.

PARTICIPATIE

Sprekers: Jos Rijk [dir. De Zuidhoek] en Krijn Hamelink [regioman. MEE Zeeland]

Interviewer: Gerwi Temmink

Conclusies:

- We moeten mensen blijven opleiden in sociale werkplaatsen, voor dienstverlenende taken. Daarnaast moet het bedrijfsleven plaatsen beschikbaar stellen, d.w.z.: arrangementen afsluiten. Organisaties moeten elkaar weten te vinden. Dit zet tevens aan tot creativiteit > vb. gezamenlijke energiecoöperatie van lokale bedrijven in duurzame projecten waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij betrokken worden. Is een voorbeeld van innovatieve ontwikkeling. Ondernemers moeten gefaciliteerd worden voor begeleiding als de banen er zijn.
- Het participatiebudget staat onder druk. Gezocht wordt naar slimme combinaties, om huisvesting e.d. te delen. De vraag is of budgetten toereikend zijn; er zitten grenzen aan wat kan.
- De klant heeft niet zoveel met de doelgroep. We moeten de mensen die het betreft zien als deel van de samenleving, dan verlaat je het doelgroepdenken. Dat betekent nogal wat > empowerment. Mensen in de context daarvan plaatsen; samenleving kent dat nog niet. De term 'kwajongers' komt dan op > geef ze smoel!
- Helpt het om quota te stellen? Vrees is dat velen tussen wal en schip vallen. Dit vraagt om politieke keuzes. Huidige uitstroom van 1% naar reguliere banen. Dat moet > 60% worden, dat is heel veel... Reëel?
- De mensen waar de klant contact mee heeft, zijn van groot belang. Kijk bij ontslagen naar de lagen daarboven. En managers als promotor op de werkvloer.
- Klant is met werk meer dan zonder dat werk. Kijk wat de klant nodig heeft om te participeren. Ondersteuningsdenken > is universeel. Kijk naar de individuele klant.

Reactie Linda Voortman:

- 'Groen werkt', dus kijken naar meer fiscale regelingen. In eerste plaats overheid die faciliteert: meer werk door duurzaamheid. Ook oog houden voor goede begeleiding.

- Deel vd arbeidsmarkt heeft afstand tot mensen met beperking. Is onwil, zit nog niet tussen oren werkgever of overheid. Dwingender opleggen; goed dat kabinet nu toch gaat doen, anders lukt het niet.
- VN-verdrag voor mensen met een beperking: Nederland is een van de laatste landen die ratificeert. Inclusief denken op elk aspect van de samenleving is goed in te voeren.

PASSEND ONDERWIJS

Sprekers: Hendrik-Jan van Arentthals [bestuurder St. OVO Walcheren en rector] en Jochum de Kort [docent praktijkschool Het Bolwerk / voorzitter OPR]

Conclusies:

- Leerkrachten vrezen voor taakverzwaring, maar zijn meer dan bereid mee te denken in oplossingen.
- Leren van elkaar/met elkaar: het beste werkt in de klas werken met professionals. Faciliteren om bij elkaar in de klas te kunnen kijken ; daaraan ontbreekt het door tijd en geld.
- De maatschappij verwacht veel van de school. Ouders en leerkrachten hebben hetzelfde doel: dat de leerling verder komt. Als er klachten zijn over onderwijs, kan men de school aanspreken. En er is de ondersteuningsplanraad (OPR, van ouders en docenten) om te ventileren.
- Als een kind echt niet mee kan op een reguliere school, is er het Onderwijsloket Dit geeft advies over de beste plek voor het kind. De school beslist formeel, ouders hebben inspraak.
- Wat betreft 1 gezin, 1 plan, 1 contactpersoon: doel is dat ouders langs zo min mogelijk loketten hoeven. Porthos heeft contact met het Onderwijsloket. Interventieberaden met jeugdzorg, Wmo etc. worden zorgvuldig afgewogen – is intensief qua tijdsbesteding, maar wel nodig om te voorkomen dat een gezin toch weer te maken krijgt met drie loketten, drie plannen, drie regisseurs
- Leerlingenvervoer en huisvesting zijn gemeentetaken; breng ze dichterbij het onderwijs – geld vervoer is soms lastig – graag in gesprek met gemeente voor ‘deals’ over bv. verbouwing en leerlingenvervoer.

Reactie Linda Voortman

- Deskundigheid in school halen: al zes jaar mee bezig. Dat is het verschil met andere decentralisaties. Hopelijk gaat dat over een paar jaar overal goed.
- Aansluiting jeugdwet & onderwijs is heel belangrijk.
- Fiscaal aandachtspunt: dat er geen BTW wordt geheven als scholen onderwijspersoneel detacheren bij andere onderwijsinstellingen om specifieke kwaliteiten te benutten

JEUGDZORG

Sprekers: Jo-Annes de Bat [wethouder in Goes] en Petroesjka Sterk [jeugdwerkwinkelwerker]

Conclusies:

- Wat voor rekening gemeenten, wat voor de regio's? Zeeland geldt als één regio. Er moet een oplossing komen voor de 100.000 kinderen (landelijk) met psychosociale stoornissen en verstandelijke beperkingen. De staatssecretaris lijkt mee te bewegen.

- Hoe is in Zeeland geregeld de zorg voor een meervoudig gehandicapt kind en wie zorgt voor indicatie? Voor bestaande cliënten verandert niets. Vanuit 'toegang' wordt bepaald of zorg wordt opgeschaald. Probleem is dat volumes zijn gestegen (er is gerekend met de cijfers uit 2012). Dit geeft problemen, tenzij de aantallen omlaag gaan.
- Wethouder: contracten met zorgaanbieders: in Zeeland wordt één inkooporganisatie ingesteld. Met grote en kleine aanbieders worden raamcontracten getekend, de verwachting is vóór 1 november > is op schema, daarmee zekerheid voor aanbieders. Praktijk: dossiers overdragen loopt vertraging op (al 7 maanden), dit is een reëel punt van zorg. Daarbij zijn kortingen op budgetten een probleem.
- Porthos beseft dat ook zorgspecialisten nodig zijn; nu wordt uitgegaan van generalisten. De juiste diagnose is van belang. Met Orionis is er te weinig deskundigheid. Geen vrijwilligers en ambtenaren om te indiceren!
- Tijdelijke contracten inmiddels wel stopgezet; fijn dat structureel personeel kan blijven voor 2015, maar die wordt nu al op andere plekken ingezet. Vertrouwde 1 op 1 verdwijnt en daarom thans al achterstanden tot 7 maanden opgelopen.
- Waak bij dossieroverdracht ook voor niet keer op keer hoeven vertellen vh verhaal door cliënt.

Reactie Linda Voortman:

- Er was een debat over de WMO en de 10.000 kinderen die vallen onder langdurige zorg > zo laat aankondigen: voor rekening gemeenten, dat kan niet. Gemeenten en zorgverzekeraars moeten afspraken maken en dit mag niet een zorg zijn voor mensen. Pgb en eigen regie zijn belangrijk.
- Dat op voorhand contracten in de zorg zijn beëindigd, waardoor contactpersonen wegvallen, is zeer zorgelijk.
- Inrichting van de zorg raakt ook aan ons zorgstelsel en de democratie, bv. rond zeggenschap en toezicht. Hoe zit het met de democratische controle. Kijk daarbij ook naar de inrichting van het openbaar bestuur.

OVERZICHT Waar staan we nu?

Spreker: Cees Liefting [wethouder in Terneuzen] > zie hiervoor de **bijlage**.

FORUMDISCUSSIE

Aan de hand van de volgende vragen/stellingen vanuit het publiek:

■ **WMO**

Is er wat geregeld in gemeenteland hoe mensen ervoor te behoeden dat ze in een diep gat vallen, en hoe?

Met wijkteams e.d. zorgen dat men de aansluiting niet mist. Meer oog voor hebben dat we het met elkaar moeten doen.

Linda: onafhankelijke cliëntondersteuning is van belang, m.n. voor degenen 'die niet piepen'.

Pleidooi om budget in te zetten voor degenen met de laagste inkomens – budget is immers gehalveerd.

Hoe mensen met een beperking weer aan het werk krijgen?

Dit is een worsteling voor gemeenten, daar moet je het met elkaar over hebben: wil je zoveel mogelijk mensen aan de slag, of zo goed mogelijk aan de slag? Ofwel: ben je bereid meer te investeren, of moet het zo goedkoop mogelijk?

Op is op – betekent dat: geen geld, geen hulpverlening?

Er moet 25% bezuinigd worden, er gaan ontslagen vallen. We proberen dit voor de cliënt zo goed mogelijk uit te voeren.

Zzp'ers in coöperatie: bv. budget aanhouden voor kleine zorgaanbieders en zorgkantoor toe dwingen. Aan zorgaanbieders is gevraagd: kom met ideeën, innoveren.

■ PARTICIPATIEWET

Kan iemand met een beperking die nu redelijk functioneert, wanneer bv. zorg van familielid wegvalt, terugvallen op de voorziening?

Van belang is dat ze in beeld zijn. Vraag is of er voldoende middelen zijn.

■ JEUGDZORG

Cijfers over 2013 en 2014 zijn gestegen, gemeenten zijn verantwoordelijk. In maart 2015 is er meer duidelijk, zodat dan direct in gesprek gegaan wordt met de staatssecretaris.

Linda: bij jeugdzorg kan een gemeente niet zeggen: het budget is op. Met de staatssecretaris om tafel, wat houdt dat in: ook financieel bijspringen? Korte termijn: Rijk verantwoordelijk. Dan fundamenteel herzien wie welke bevoegdheden om belasting te heffen?

Ooit werd gezegd: bezuiniging is makkelijk op te lossen door de bureaucratie eruit te halen. Bij GGD zijn managementlagen eruit gehaald. Daar moeten we naartoe. W.b. keukentafel: verslag en handtekening, en niet voor alles contract/overeenkomst. Dus ook niet vanuit de Tweede Kamer alles willen monitoren.

■ PASSEND ONDERWIJS

Hoe gaan docenten om met veranderingen als passend onderwijs (inclusieve samenleving)? Komt neer op: er wordt nu minder veel gevraagd en het gaat geleidelijk (traject van 7 jaar). Docenten reageren verschillen, het is voor een deel professionaliseren, maar ook mindset. Geldt ook voor ouders. Overigens staat PAO binnen mbo onder druk: er moet wel perspectief zijn, dus werkervaringsplaatsen bij bedrijven. Anders creëer je een probleem.

Denken over inclusiviteit: kind moet participeren, maar wat heeft de klas daarvoor nodig? Dat denken moet op gang komen. Budgetten samenvoegen, niet segregaat denken.

Op hbo zijn geen faciliteiten/kennis bij problemen als autisme/adhd/ptss > wordt ingehuurd. Meer structuur, meer evaluatiemomenten? Voorzieningen PAO zouden ook op hbo aanwezig moeten zijn. Docenten mbo zouden voor begeleiding mee moeten gaan naar hbo (en omgekeerd), met gesloten beurzen.

Opvang vluchtelingen uit Syrië in basisonderwijs? Probleem volgens Linda Voortman zijn eerderde vele verhuizingen van kinderen, terwijl rust is wat kinderen nodig hebben. De financiering wordt daarmee ook makkelijker. Wordt aan gewerkt, maar er mag een tandje bij.